

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXI.

Celovec, 17. velikega srpana 1912.

Št. 33.

K vprašanju trializma.

Druge države rastejo in se krepijo gospodarsko in kulturno, le naša lepa Avstrija hira in hira; razjeda jo narodni boj, ki ga povzročajo v prvi vrsti v tostranski polovici Nemci, ki hočejo biti v državi edini gospodarji. Dolžnosti naj bi bile vsem narodom skupne, pravice pa samo za Nemce, za druge k večjemu še — na papirju. Vsak narod ima dolžnost, da se brani; le izdajalci naroda, zaničevanja vredni ljudje, se ne branijo in prestopajo k nasprotniku, ki udara v domovino in tam pušča ter krati pravice. Nemci so dokazali, da za pravico nimajo niti dovolj smisla, tem manj seveda volje. Zato ni upati, da bi nastopili v državi časi miru in sreče. Te razmere postajajo za državo nevzdržne, jo slabijo, in slišijo se že tuptam proroški glasovi, da se tako razdrapano Avstrija ne bo mogla uspešno ustavljati zunanjim sovražnikom. Zategavoljo so razni avstrijski patrioti začeli premišljevat, kako rešiti našo državo.

Pot rešitve za Avstrijo je dvojna: Odvzeti Nemcem krivično nadoblast nad drugimi in dati vsem narodom v Avstriji samoupravo (narodna avtonomija) ali pa takimenoimenovani trializem, o katerem je naš list že večkrat razpravljaj. Po trializmu bi bila Avstro-Ogrska razdeljena v trojno državno upravno telo. Slovenci bi bili tako rešeni nemške pijavke in bi si Jugoslovani sami delili dobrote, ki jih delijo sedaj Nemci le sebi in svojim pristašem, čeravno imamo do njih pravico tudi Slovenci. Trializmu so baje naklonjeni tudi najvišji krogi v državi. V državnem zboru se je najprej zavzel zanj znani zaslužni nemški krščansko-socialni voditelj princ Alojz Liechtenstein.

Za Jugoslovane bi bila narodna avtonomija ravnotako ljuba, kakor trializem. Čehi se pa čisto naravno ne bodo pehali za

trializem, ker bi bili potem bolj osamljeni, kakor so bili dosedaj. Zato bo njihov ideal vsekako narodna avtonomija ali pa samostojno češko kraljestvo v okviru habsburške monarhije. Za razvoj Avstrije pa je trializem morda večjega pomena, kakor samouprava narodov, in to vsled tega, ker bi s pomočjo trializma morda lažje vplivala na ostale Jugoslovane izven Avstrije, jih pridobivala zase ter njihove pokrajine končno priklopila in postala velesila.

Koroškim Slovincem bo končno vseeno, ali se uvede zanje narodna avtonomija ali trializem, le to povdarjamo z vso odločnostjo, da bomo prvi proti trializmu, če bi se ga hotelo ustvariti brez nas ali pa tako, kakor si ga bodo končno želeli Nemci! Čutimo v sebi še toliko sile, da preko nas ne bodo mogli iti kakor tedaj, ko so snovali volilne okraje za državnozbornske volitve s splošno, enako in tajno volilno pravico! Ali pošteno izveden trializem ali pa nobenega!

Več trialističnih zemljevidov je že zagledal bel dan, toda s trializmom, kakor mu je označil meje Henrik Hanau, bi se nikdar ne mogli sprijazniti, ne koroški Slovenci, in prepričani smo, da tudi ne drugi Slovenci!

Že poslanec Dobernig je pred nekaj leti govoril o trializmu tako, kakor da bi koroški Slovenci reklamirali za trializem le Slovence južno od Drave. Takoj smo z največjo odločnostjo pribili, da nam je take meje trializma na Koroškem podtaknil le Dobernig; politično vodstvo koroških Slovencev je vedno povdarjalo, da mora biti meja trializma dejanska narodna meja, ki je severno od Drave!

Hanau v označbi trialistične meje na Koroškem tudi ni dosleden. Če je že smatral za najboljši mejnik vodo, Dravo, potem bi bil moral ostati dosleden in označiti za mejo tudi Zilo. Sploh pa je za Koroško voda najslabša meja, ki prav nič ne od-

govarja niti narodni meji, niti bi bila to za trializem naravna meja. Nemce in Slovence na Koroškem ne ločijo vode, ampak gorovje. In sicer tvori na Koroškem narodno mejo gorovje tako, da je severna stran gorovja nemška, južna pa slovenska. Tako gre narodna meja na Koroškem od Spod. Dravberga po gorovju začeni s popolnoma slovensko Ojstrico do Drave, potem ob Dravi do Labuda in zopet po pogorju severno od Drave s slovenskimi Krčanjami, s slovensko Knežo, s slovenskimi Djekšami, s slovenskim Malim Št. Vidom do mešanega Št. Janža na Mostiču; od tam preko slovenske Krištofove in Št. Helenske gore (Nemci jo imenujejo Magdalensberg) ob robu hribovja do Gospa Svete preko mešanega Št. Jurja pri Celovcu naravnost do mesta Celovec, ki je s severno okolico vred dosedaj v resnici še jezikovno mešan. Potem gre meja ob Križni gori, če se ne oziramo na jezikovno mešani Št. Rupert pri Celovcu, pri Celovcu nad Šmartnem, ki je jezikovno mešan, ves čas ob pogorju s slovensko Dholico, slovenskimi Kostanjami, slovenskim Strmcem, slovenskim Vernbergom do Beljaka. Od tam naprej je meja Dobrač, Dobračevi razrastki nad Čajno in nadaljni gorski greben nad Št. Jurjem, Št. Štefanom, Borljami, ki so vse slovenske, do Šmohorja, od tam naprej zopet gorovje s slovenskim Brdom, preko Brdske planine do Pontablja.

Ta meja je edino naravna in dejanska narodna meja. Povsod todi in južno od te meje prebivajo Slovenci, ki govore slovenski, četudi niso povsod narodno vzbujeni in vsled znane koroške korupcije nemških nacionalcev, ki z deželnim in državnim denarjem kupujejo politične pristaše, niso pristaši slovenske politične stranke. Ta meja je pa precej točno zaznamovana na trialističnem zemljevidu, ki ga je po H. Hanau sestavil dr. Nikola Zvonimir Bjelovučić. (Ta zemljevid ima naslov »Kraljevina Hrvatska v habsburški monarhiji«. Cena 2 K.

Podlistek.

Lepa Rozika.

(Vizija. — Spisal A. B.)

Drugo poglavje.

I.

Naenkrat v oni mehki noči nekdo prišel je prek poljan, nameril tiho k beli koči korak je svoj... V teman bršljan ovita koča, mala, lična se v mraku zdela ko kraljična zakleta... Tiho je nekdo prišel, da slišati bilo ni nič, nalahno, plašno... In ko je pesek zaškrtal, otrok v naročju vstrepetal, se ona je ozrla... »Strašno!...« »Kdo je? Oglasi se! Povej!...« Ne straši me, neznanec! Dej...«

II.

In ko ji mrak je dal spoznati neznanca temnega, vzdrhti še bolj: »Ah, morda motim?... Bati tako se vendar treba ni...« Zakaj je ona vstrepetala? Li morda tujca ni poznala? O pač, saj bil tovarnar mlad, pri njej že prej je čestokrat, odkar nje mož je šel za morje,

a hodil je le kar tako in bil je vedno dober z njo. Obraz nje, kot jutranji zor je ves gorko, gorko zarudel, takoj na to pa obledel...

III.

Nikdar ni prej bil, ko prihajal, tako teman... in te oči, kako gorijo mu... Sprehajal jo strah in slutnje temne si budeč, na grudi je privila gorko otroka in spustila na stol se. On pa sedel k njej... Igrati se začel potlej z otrokom. Ona pa čutila, ja roka močno mu drhti, da v čudnem ognju ves gori, da v njem se kuha temna sila in potok, doslej zadržan, bo planil kmalu ven na dan.

IV.

»Nikar se ne prestraši, Rozi, — jaz v časniku sem danes bral, da tebi revni, bedni, vbozi, moža je rudnik pokopal v Ameriki, bogati, daljni...« In vražji smeh, kot da mu žal ni, v očeh je sivih vsplapolal, ko revni žalost je zadal, tako, bi rekel, prej veselo, povedal je novico to, in smeh sijalo je oko in lice v radosti gorelo.

A njo je skoro v nezavest pahnila kruta, črna vest.

V.

»On mrtev? Da? Saj v zadnjem tedni mi pisal je, kako lepo se mu godi, da v misli vedni po meni hrepeni tako, da kmalu zopet, kmalu pride, da takrat nama sreča vzide, o zlata sreča... Zaželjen tako, tako, si izgubljen?« In v nemi jadi roke vila, a dete spalo je mirno v naročju njenem, in gorko na njega ona solzo lila. Tovarnar pa se je smejal, tovarnar se je le lagal.

VI.

Pustimo revo v njeni togi, pogledjmo, kdo je fabrikant, ki je novico težko, vbogi prinesel. Priden, bister fant in poleg tega še usmiljen, ker, on gospod, res ni prisiljen povedati kaj takega, saj on ni v službi vsakega, on je gospod, kaj njemu mari lolest in temna jad ljudi, od žuljev ljudskih on živi, ne oni, on njih gospodari. Pred njim vsi klonejo glavo. A kaj, da svoje je oko

Komisionalna založba: Slovanska knjigar-
na Gorenjec, Trst. Izdelal kartografski za-
vod G. Freytag in Berndt, Dunaj.)

Trializem z drugo mejo na Koroškem
kakor z navedeno bi ne odgovarjal dejans-
kim razmeram, bi bil le polovičarsk, se-
veda na ljubo grabežljivosti nemških nacio-
nalcev, ki so že svoj čas celo vso Koroško
proglasili za nemško, dokler dejanska sila
ni pokazala svetu Koroške malo drugačne,
bolj podobne taki Koroški, kakršna je — v
resnici. Dejanske narodne meje na Koro-
škem so pač še take, da nemškim nacional-
cem ne morejo biti ljube, in na njih ne spre-
meni tudi še tako potvorjeno, po nemško-
nacionalnih organih izvedeno ljudsko štetje
na Koroškem.

**Vabilo na javno telovadbo, ki jo priredi
jeseniško okrožje Orli dne 25. avgusta v
Svečah.** Spored: 1. Ob pol desetih dopoldne
sprejem vseh koroških bratov telovadcev
na kolodvoru v Bistrici. 2. Ob desetih spre-
jem kranjskih Orlov na kolodvoru. 3. Od-
hod z godbo na čelu (svira godba katol. de-
tstva na Jesenicah) v Sveče. 4. Sveta ma-
ša, če bo lepo vreme, na prostem, drugače v
cerkvi. 5. Skupno kosilo pri Adamu. 6. Ob
pol dveh popoldne vaja za proste vaje. 7.
Ob treh javna telovadba: a) govori, b) pro-
ste vaje, c) vaje na orodju, d) skupine, e)
moreška, nato rajalni odhod. 8. Ob 5. uri
ljudska veselica na vrtu gostilne pri Ada-
mu: srečolov, petje, godba. — Velika ude-
ležba od strani koroških Slovencev naj po-
kaže, da simpatizira z Orli. Zakaj v mla-
dini je bodočnost koroških Slovencev začr-
tana. Tisti Orli in tista društva, ki pridejo
že dopoldne, naj javijo po dopisnici, koliko
bo treba pripraviti kosil. V gostilni se bo
naročilo samo toliko, kolikor se jih bo ogle-
silo. Pridite tudi vi, boritelji koroških Slo-
vencev, možje, osiveli v tem boju, in navdu-
šite mladino s svojo pričujočnostjo, za pri-
hodnje, še gotovo hujše boje. — Priglasilo
sprejema telovadni odsek Orel za Št. Janž,
Sveče, pošta Svetnavas v Rožu, Koroško. —
Priglasite se vsaj do 21. avgusta. — Pri-
pravljalni odbor.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Za evharistični kongres se je priglasilo
387 oseb; v torek se je priglašanje sklenilo
in odposlalo na Dunaj; odslej na-
prej se nobeden več ne sprejme.

VII.

vendar na nizko vrgel ženo?
Je bilo li med njima kaj?
Razmerje morda nepošteno?
Ne, tega ne, o Bog ne daj,
ona preveč moža ljubila,
preveč je žena čista bila,
v očeh zvestobe bil sijaj,
ljubavi v srcu tihe slaj...
A on? ... V postavi suhi, sloki,
človeku vedno je budil
sovraštvo, meni se studil
je oni mlečnik beloroki.
Narava zlobna bila v njem,
v obnašanju njegovem vsem.

VIII.

Dopadala njegá pohoti
je čista, lepa žena ta
in vedel je: lahko premoti
se ženska lahkomisljena.
Povsod na njo je ostro pazil,
za njo je vedno skrivno lazil.
A da bi lažje to izvedel,
poslužil bistro se nakan,
da mož je Rozin pokopan,
z novico to vso vas prepredel.
In vsi verjeli so, nikdo
ni dvomil več nad to vestjo.

IX.

Za mrtvega so ga imeli,
in zopet je življenje šlo
po svoji poti neveseli,
več spomnil se ga ni nikdo.
In Rozi tudi je verjela,
da ga tujina ji je vzela...
In Fride, ah, tovarnar zvit,
jo hodil v mraku tolažit,

One čč. gg. duhovnike, ki želijo na Dunaju
maševati, uljudno prosimo, da blagovolijo
listke za maše **takoj** naročiti in obenem od-
poslati denar (50 h za vsak listek).

30.000 naročnikov je dosegel z dne 4. av-
gusta »Domoljub«. To je plod vztrajne, vse
hvale vredne agitacije somišljenikov S. L.
S. na Kranjskem za svoje glasilo po deželi.
Koroški rodoljubi, koliko pa storite Vi za
glasilo koroških Slovencev? Posnemajmo!
Saj vemo, da iz malega raste veliko in da je
bil tudi »Domoljub« svoj čas majhen. Pove-
čali so ga šele — naročniki.

Zopet »Herbstfest« v Celovcu. Prvo po-
lovico meseca septembra nameravajo v Ce-
lovcu zopet prirediti zloglasni »Herbstfest«,
ki revnim slojem izvabi zadnje vinarje iz
žepa. Te vrste veselice, ki trajajo po par
tednov, bi morala vlada prepovedati. To ni
razveseljevanje, ki je človeku potrebno, ka-
kor ga vidimo pri slovenskih prireditvah,
ampak to je dolgotrajno zapravljanje de-
narja, moči, zdravja in javne morale. V ča-
su draginje napravijo ravno delavci, služki-
nje in revnejši sloji sploh pri tej veselici
ves svoj prihranek, zastavljavnica se polni,
revščina raste, toda kaj mari to merodaj-
nim gospodom!

Umril je oče profesorja dr. Angererja v
Teuchl na Zgor. Koroškem. Bil je dober
katoličan in poštenjak ter ga je peklo, da je
sin profesor odpadel od katoliške vere.

Nesreča. V petek, 9. t. m., je zadela dru-
žino trgovca Franca Waldnerja v Celovcu
huda nesreča. Triletna deklica Ida je po ne-
previdnosti padla v vedrico vrele vode in se
pri tem tako opekla, da je po preteku ene
ure umrla. To je mater tako potrla, da je
zbolela in so jo odpeljali v bolnišnico.

Nezgod pri jahalni tekmi. Pri jahalni
tekmi na Vresju pri Celovcu 11. t. m. so
padli s konjev trije huzarji. Dvema se ni
pripetilo nič hudega, eden pa si je zlomil
rebro.

Nesreča v premogovniku na Nemškem.
V Bohumu na Westfalskem se je v premo-
govniku »Lothringen« v četrtek, dne 8. t.
m., ob poldesetih dopoldne zgodila silna
eksplozija, katere žrtev je postalo 110 ru-
darjev. Pred rudnikom so se odigrali pre-
tresljivi prizori. Žene, otroci, matere so ob-
upani vili roke in vpili. Ko so po preteku
ene ure spravili na dan prve ponesrečence,
grozno razmesarjene, je hotela množica pro-
dreti kordon, ki je bil napravljen pred vho-
dom v jamo. Rešeni rudarji so pravili, da so
po eksploziji zbežali v oddaljene dele ja-
me, kjer so s strahom in trepetom čakali,
če ne bo morda prvemu razpoku sledil dru-
gi in jim onemogočil vrnitev, kar se k sreči

in motil jo je, da prevaral
napósled revno je ženó,
govoril je tako sladko,
le njo, za druge nič ni maral.
Pri Bogu se je bil zaklel,
da jo za ženo bode vzel.

X.

V razmerju takem sta živela
že celi mesec, pozabljen
že bil je mož, oná vesela
brezskrbno pela: »Ej, zelen
cveté mi rožmarin in roža
se z nageljčkom ljubeče boža,
a jaz, kot mlada deklica
pa vroče ljubim fantiča,
ki slednji večer hodi k meni
čez polje tiho vasovat...
Oj, pridi, pridi že enkrat
ti vroče, strastno zaželjeni,
in me odvedi kot ženo,
kot rekel si, na dom s seboj.

XI.

Ah, in ljudje, da sem nezvesta,
po vasi menda govore,
da komaj mrtev mož, nevesta
izbiram drugega si že.
Kaj meni kvante, saj ni njega,
da drugega si zbiram, zlega
jaz menda s tem nič ne storim,
saj žalovala bom za njim,
saj njega ljubim še, ljubila
sem, dragi, vedno te zvestó,
skrbeti vendar mora kdo
za mene revo. Naklonila
usoda mi je srečo to,
a njega ljubim še srčno...

(Dalje sledi.)

ni zgodilo. Med mrtveci je 83 oženjenih, ki
zapuščajo do 200 sirot. Med ponesrečenci je
40 Avstrijcev, povečini Poljakov. Nemški
cesar Viljem se je podal na kraj nesreče in
daroval za družine ponesrečenih znatno
svoto. V celem je bilo v ta namen nabranih
do 11. t. m. 85.000 mark.

Kaj je

Najbolj preizkušeno in
od prvih avtoritet ter ti-
sočev praktičnih zdravni-
kov tuzemstva in inozem-
stva priporočeno živilo
za zdrave in na želodcu
bolne otroke in odrastle;
ima veliko živilno vred-
nost, pospešuje tvoritev kosti in mišic, ureja
prebavo in je v rabi ceneno.

Velca pri Sp. Dravbergu. Dne 6. avgu-
sta je prišel gledat c. kr. vladni svetnik ba-
ron Ott v spremstvu č. g. dr. Lučovnika in
g. nač. kraj. sveta, Fr. Broda, kje naj bi po-
stavili novo šolo. Ker so kraji zelo razsežni
in strmi, pota nad vse slaba, oddaljenosti
velikanske med posestniki, je bilo nemogoče
najti primerne središča, kjer bi postavili
šolo. Zato bodo hodili otroci deloma na Šta-
jersko (v Pernice in Vrate), pa tudi na Oj-
strico, kamor bo bliže, v šolo. Na tem mestu
bodi gospodu c. kr. vladnemu svetniku ba-
ronu Ottu izrečena najprisrčnejša zahvala,
da se je potrudil v tako planino in rešil to
zadevo v zadovoljnost vseh prizadetih.

Št. Tomaž. (Pogreb.) Dne 31. julija
popoldne ob 5. uri je umrla v Celovcu gos-
pa Terezija Fuchs, prejšnja posestnica pri
Tomanu v Sinčivasi. Ker je želela biti po-
kopana med svojimi, so jo dne 2. avgusta
prepeljali v Št. Lovrenc in tam v lastnem
grobišču pokopali. Bila je velika dobrotni-
ca. Tudi za hiše božje je skrbela, posebno
pri nas. Za vse te dobrote se je domači g.
župnik zahvali v nagrobnem govoru. N. p.
v m.!

Št. Tomaž. Od začetka tega meseca pri-
reja naše društvo vsako nedeljo po blago-
slovu stenografične tečaje v slovenskem in
nemškem jeziku. Poučujejo č. g. župnik.
Njihova dela pač jasno pričajo, da želijo le
izobrazbo in splošno korist svojim faranom.
Naši nasprotniki pa raje napravljajo svoji
mladini druge vrste veselice. Dobro bi bilo,
da bi se merodajni krogi tudi za take vese-
lice malo brigali in se prepričali, kaj se na
njih počenja, ko na drugi strani tako po
»očetovsko« skrbijo za vsakega Slovenca.
Tudi strel topičev se letos v našem kraju
večkrat sliši, čeprav je zvečer ura devet že
davno odbila. Če pa kak Slovenec sproži
kakšen strel, takrat pa pride koj drugi dan
»mož postave« vprašati, če je imel dovoljenje
in ali ni bilo že čez devet, ko je še streljal.
Človek res ne ve, ali postave veljajo samo
za Slovence ali so pa naši nasprotniki, ki
pravijo, da so napredni, že tako napredo-
vali, da so prišli iz »luči v temo«, da niti
merodajni krogi njih del več ne opazijo ali
se za nje več ne brigajo, da ne bi se kateri
prebudil iz zmote blaženega vsenemštva.

Zgornja Vesca. Dne 28. m. m. je imel
naš občinski odbor sejo, pri kateri je sklenil
podaljšati g. Ahacu lov na pet let. In še ne-
kaj so sklenili, namreč, da sprejmejo brez-
obrestno posojilo 2500 K od »Schulvereina«
za prizidavo šole v Bilčovsu, pod pogojem
seveda, da ostane učni red tak kot zdaj, in
če se spremeni, ga lahko tirja Schulverein
nazaj. V največjo zaslugo si bo štel naš ob-
činski tajnik g. Sames, ker je prepričal od-
bor, da bi bilo nespametno, to posojilo od-
kloniti, za katerega je on toliko fehtal, ne
vemo ali v svojem ali v občinskem imenu.
Pred par leti je ravno ta odbor posojilo od-
klonil, zdaj pa je sklenil, sprejeti ga. Od-
borniki, kje je možatost, kje vaše prepri-
čanje, ali res nimate več samozavesti, da
se daste komandirati od gosp. tajnika? Mi
nismo proti šoli, če je potreba, naj se pri-
zida, a da bi pa za to ubogo vsoto prodajali
svojo narodnost in postavljali tujce za go-
sposdarje v naši šoli, tisto pa ne! Ali bi ne
bilo bolj pametno, ko bi iskali pomoči pri
prijateljih, kakor pa pri naših sovražnikih,
ki bi radi nas in naše otroke poturčili!
Ne z a d o v o l j n e ž i.

Šmarjeta pri Telenbergu. (Odgovor
dopisniku »Bauern - Zeitung«.)
Dopisniku lutrovske »Bauern Zeitung« na-
kratko izjavljamo, da tudi njegovi somišlje-
niki pravijo, da cerkveni sejm in plesalna

zabava pri »Lavreju« ni bila 20. julija in da so prepričani začeli nasprotniki, ne pa pevci s petjem. Da je pa sosednji gostilničar napravil »čisti zrak«, nam je čisto prav; s tem smo ga spoznali, da je tudi eden tistih, ki ne marajo »čarških črnuhlov«, kakor je zavpil neki nasprotni fantalin. Šele nato smo zapeli »Hej Slovenci!« in se oglasili, kaj da nam hočejo. Takih gostiln in zagriženecv se je treba v bodoče pač ogibati. — Tebi, dopisnik lutrovske »Bauern-Zeitung«, pa še enkrat povemo: Pustite nas pri pokoju, tega pa nam seveda ne boste zabranili, da ne bi prepevali slovensko, v svojem, pa tudi v — tvojem maternem jeziku. — **Cerkveni pevci.**

Šmihel nad Pliberkom. Dne 5. avgusta t. l. je umrl po dolgi mučni bolezni g. Anton Ažman, veleposestnik in lesni trgovec na Bistrici. Rajni je dosegel starost 71 let ter je bil zelo spoštovan od vseh faranov, kakor sploh od vsakega, ki ga je poznal. Z njim izgubijo uboge občine velikega podpornika, tako tudi občina Bistrica, kateri je stal umrli na čelu nad 30 let, najboljšega občinskega svetovalca. Njegova priljubljenost je segala daleč naokrog, kar je pokazal veličastni njegov pogreb, kakršnega v Šmihelu še niso videli. Pred krsto je korakalo osem duhovnikov in več odličnih gospodov iz daljne »Ogrske«, takoimenovani »Hiršlarji«, so se udeležili tega pogreba. Rajni naš nepozabljivi oče Ažman naj v miru počiva!

Šmihel nad Pliberkom. Na mesto venca umrlemu g. Ažmanu je daroval g. Anton Žmavcer, posestnik in lesni trgovec v Galiciji, 10 krom za občinske uboge občine Bistrica. Lepa hvala! — Županstvo Bistrica.

Ovčja vas. V nedeljo, dne 11. avgusta, je bila naša župnija praznično oblečena. Obhajali smo sicer tiho in skromno, vendar izredno in pomenljivo slovesnost. Blagoslovil se je prekrasni kip lurške Matere božje, katerega sta darovala naši cerkvi velika dobrotnika velespoštovani gospod Rudolf Ehrlich in njegova blaga soproga. Sploh moramo priznati velike zasluge Ehrlichove družine za ovčjevaško cerkev. Toda najlepši, najdragocenejši dar je prekrasni kip lurške Matere božje, ki je sedaj največja lepota naše cerkvice. Ginljivo je bilo za vsakega pri pogledu na Marijin oltar, ki je bil obložen in ozaljšan s cveticami in obdan z lučicami. Lurška Mati božja je bila kakor živa. Ni torej čuda, da je bilo rosno marsikatero oko pri pogledu na lurško Mater božjo, na katero smo se posebno ta dan vsi zaupno ozirali. — Velečast. g. prelat Ehrlich, brat dobrotnikov, je imel prelep, v srce segajoč govor, v katerem je proslavljal lurško Mater božjo, to brezmadežno spočetje, to jutranjo zarjo, lepo kot luna, izvoljeno kot solnce, strašno kot vojskino trumo, na katero so se zaupno ozirali in jo blagorovali vsi rodovi zemlje. — Po pridigi je veleč. g. prelat blagoslovil kip. Po blagoslovljenju kipa Matere božje je bila sveta maša pri Marijinem oltarju. — Svojo ljubezen in udanost do Marije so farani pokazali s tem, da so v lepem številu pristopili k mizi Gospodovi. — Vsem bo ostal ta dan v blagem spominu.

Ovčja vas. Dne 4. avgusta se je tukaj ustanovila samostojna požarna bramba. Posamezni udje so se pod načelstvom svojega vodje korporativno udeležili božje službe. V pridigi se jim je razložil pomen, korist, potreba požarne brambe. Po sveti maši se je blagoslovila pod lipo nova brizgalna. Novo društvo so prihiteli pozdravit zastopniki raznih požarnih bramb iz cele Kanalske doline. Mi z veseljem pozdravljamo to na novo ustanovljeno društvo, ker vemo, kolikega pomena, kako važna, koristna in potrebna je požarna bramba posebno v sedanjih časih, ko so požarji na dnevnem redu. Dal Bog, da bi ta požarna bramba delala, ako potreba, v blagor in korist ovčjevaške fare in da bi ne zgrešila svojega pravega namena. Upajmo, da to društvo ni ustanovljeno pod pretvezo razširjati Slovincem sovražnega duha in podpirati našega verskega in narodnega nasprotnika, ki nam hoče s silo iztrgati najdražje svetinje, vero in naš mili slovenski jezik. Ovčja vas je bila dosedaj vedno trdnega verskega prepričanja in slovenska; taka hoče in mora ostati.

Ojstrica. V ponedeljek, dne 5. avgusta, posetil nas je gospod okrajni glavar, c. kr. vladni svetnik baron Ott iz Volšperga. Prišel je, da bi šel gledat drugi dan v Velco,

kje naj bi stala nova šola, pa tudi, da bi opozoril ljudi, da naj bolj pridno pošiljajo otroke v šolo. Po opravi (imeli smo tisti dan celo tri maše, ker sta bila pri nas tudi preč. g. prošt iz Dravberga in pa č. g. župnik iz Pernic, bilo je tudi izpraševanje šolarjev) so se zbrali ljudje pri Mornu »pod lipo«, kamor je prišel tudi c. kr. vladni svetnik. Tukaj je povedal lepo slovensko ljudem (bodi v zglede c. kr. uradnikom na Koroškem), po kaj da je prišel. Hotel je namreč spoznati tukajšnje krajevne razmere in vedeti vzroke slabega šolskega obiska. Tudi g. c. kr. vladni svetnik je sam pripoznal, da kadar je slabo vreme, res ne morejo priti otroci v šolo, zaradi velike oddaljenosti in slabih potov. Potem je ljudstvo še enkrat pozival, da naj pridno pošiljajo deco v šolo, da ne bo toliko kazni. Krajni šolski svet tudi upa, da bo c. kr. okrajni šolski svet, ko je c. kr. vladni svetnik sam videl te kraje, res malo prizanesel kmetom-trpinom. Popoldne si je ogledal tudi znamenito romarsko cerkev sv. Duha, ki je iz sedmega stoletja in se ravno sedaj popravlja.

Ojstrica. Tudi tukaj počasno napredujemo. Dobimo menda dvorazredno šolo, ker je že nad sto šoloobiskajočih otrok, pa bi jo še z veseljem pozdravili, ako bi bila slovenska, ne pa — utrakvistična.

prizadevanj, najti najboljšo in najizdatnejše sredstvo za izboljšanje kave

dosežejo vedno le one gospodinje,

ki kupujejo kavin primatek v zabočkkih ali v zavitkih, označenih „s kavinim mlinčkom“.

One so izbrale najbolje, kajti primatek za kavo „s kavinim mlinčkom“ je najjedrnatiji, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

„pravi : Franck.“

Tovarna v Zagrebu.

Najboljše varstvo zoper nevarno poletno drisko bi morala poznati vsaka mati, ki se boji za življenje svojega ljubljence. Pri preživljanju s „Kufeke“ je redno prebavljanje le redkokdaj moteno. „Kufeke“ ima največjo redilno vrednost in napravlja otroke zdrave, krepke ter jim daje odporno silo zoper mnoge otroške bolezni.

Ruda. Na grdi napad v lutrovske »Allg. Bauern-Ztg.« z dne 2. t. m. na zborovanje izobraževalnega društva na Rudi, nam poroča dopisnik: Čeravno je naše zadnje zborovanje izobraževalnega društva dne 21. julija bilo popolnoma mirno in dostojno in smo pustili nasprotnike čisto pri miru, jih je naša veselica vendar tako razburila, da so si morali svojo jezo v lutrovske »Bauernzeitung« (in menda tudi v »Štajercu«) ohladiti. Dva nasprotnika sta se sama oglasila, namreč gospod Alojzij Koch, učitelj v Lipici in Feliks Pleschiutschnig, Tempaški sin. Oba sta se hudovala nad očetom Ane Murnik, ki je predstavljala v igri slepo Otilijo, in prvi je rekel »Ali ni škoda za našega Naneja, da z bindišarji drži?« Drugi pa je dejal: »Vaša deklica bo tako ves svoj značaj izgubila.« Ali oče Murnik je gospodu Kochu dobro zasolil in dejal: »Ko je lansko leto moja hčerka Brigita pomagala pri nemški igri na Rudi, je bilo vse dobro in prav, zakaj bi ne smela moja druga hčer Ana pomagati Slovincem pri igri, saj sem tudi jaz slovenskega rodu.« Potem se je gosp. Koch hvalil, kako je vogrškega gospoda župnika »martrala«, da je moral 700 gld. plačati. Čudna hvala! — Ravno Koch je z nepredvidnim svojim govorjenjem bil kriv, da je nastala tožba, in sedaj se šele hvali, da je napravil župniku take stroške! Če bi bil župnik imel le še eno pričo, bi bil pa zmagal. Pa vedi, gospod Koch, zadnja inštanca šele pride, kdor je tak nasprotnik duhovnikov, se mu pri njej ne bo dobro godilo. Dopisniku se smili ubogi cerkovnik na Rudi, ki je baje poleg svojega dobro rejenga brata in župnika slabo rejen in suh. Ali dopisniku ni znano, da se je ravno gospod župnik lansko leto veliko trudil, da se je cerkovniku

letna plača na postavnem potu nekoliko zboljšala? Če je cerkovnik še kljub temu bolj slabo rejen in suh, kaj more župnik za to? Na Rudi je več ljudi, ki imajo dosti jesti in piti in so kljub temu suhi, morebiti je temu tudi ruški župnik kriv? — Vsak človek pač ne more biti tako debel, kakor n. pr. gospod Koch pri svoji mastni plači in lahkem delu v Lipici. Ko mežnar na Rudi že jutrnico zvoni, še gospod Koch v svoji postelji sladko spi! — Na druge neslanosti in neresničnosti v dopisu ni vredno odgovarjati, saj tako dobro vemo, do od lutrovskih listov nimamo kakšne hvale pričakovati. Radoveden sem samo le, ali bo dopisnik čez nemško tombolo, ki je bila zadnje nedeljo v Velikovcu, ravno tako odrihal kakor čez našo? Prej ko ne tam tudi niso kart zastonj delili in pri vojaški godbi in veselici samo v o d e pili! Naše društvo se po tako sovražnem napadanju ne bo dalo prestrašiti; ravno to kaže, kako je naše kršč. izobraževalno društvo za ta kraj potrebno.

Kriv prerok. Na Rudi se je dal slovenski kmet Orešnik, po mišljenju nemškutar, zapeljati, da je prestopil k lutrovski veri. Lutrovska »Bauern-Zeitung«, katere naročniki pa so po veliki večini katoliški liberalni kmetje na Koroškem, zagovarja Orešnikov korak, češ, da moli sedaj Orešnik še vedno istega Boga, menjal je le veroizpovedanje, ne pa vere, da je lutrovsko veroizpovedanje ravno toliko vredno, kakor rimsko-katoliško in državno pripoznano itd. Tudi turška vera je v očeh države v Bosni in Hercegovini državno pripoznana, tudi Turki molijo Boga, toda za katoličane je vprašanje le, kdo da moli Boga v »duhu in resnici«. »V resnici« ga seveda ne molijo tisti, ki zapustijo pravo vero in verujejo v zmoto. — »Bauern-Zeitung«, tega krivega preroka, ven iz poštenih slovenskih hiš!

Ukve. Ljubi naš »Mir«! Brali smo zopet čudne o našem županu, ki se sicer dela tako dobrega kristjana. Kako to, da preganja in trpinči Kristusovega namestnika, našega gospoda župnika, s takimi malenkostmi. Ukljani smo vendar vsi Slovenci in z nami govori vedno slovensko tudi župan, zakaj torej z našim gospodom župnikom nočete govoriti slovensko? Ali nam hoče obče priljubljenega gospoda župnika pregmati in z njim vero iz naših že itak dosti nesrečnih Ukev? To pa že presega vse meje! Pa naj si ne misli naš župan, da je že vsegamogočen! Še mogočnejši so bili na svetu, ki so preganjali Kristusove namestnike, in naj pogleda njih zgodovino, kaj so s tem dosegli. Dobri Ukljani se bomo pa potegnili za svojega gospoda župnika, ki so se žrtvovali za naš dušni in telesni blagor. — Že leto je minulo, kar je bila naša vas po zlobni roki zažgana. Gospod župan in varuhi postave pa nič ne poizvedujejo, kdo da nas je spravil v tako veliko nesrečo. Saj ti ljudje vidijo in slišijo vsako malenkost, še če kdo po dnevu na cesti glasno govori, ukazujejo, da mora biti tiho. — Lansko leto od 23. do 24. junija so celo noč do jutra tulili in heilali pred vašo hišo; ste jih li kaj slišali, gospod župan? O seveda, nič, ker so bili vaši prijatelji učitelj, stražmojster, postajenačelnik in drugi. Paragrafi veljajo menda samo za poštene Slovence, nemčurji menda ne spadajo pod postavo. Ko pa je bilo drugim ljudem že preveč tega tuljenja, se je neki kmet oglasil pri oknu in jim ukazal molčati. Nato so letali ti olikanci pred hišo in vpili, »kje da je ta smrkovec, da ga ssekajo«. Ko bi bila hišna vrata odprta, bi se bila lahko zgodila velika nesreča. Ko smo se ravno ob tem času zbirali k obljudljeni procesiji na Sv. Višarje, so za ljudmi vpili in z verskimi rečmi norce brili. Taki, ki bi morali postaviti varovati, jo najhuje prestopajo, in za take ste, gospod župan, gluhi in slepi, ter ne vidite nobenega prestopka. Kdo je pretepal v Ukvah fante, kdo je udaril nekega kmeta čez glavo, da je padel nezavesten in krvav na cesto ter so ga fantje pobrali in ga oteli morda smrti? Pobijalcu pa se ni ničesar zgodilo. Ali gremo nazaj v poganske čase, da se tako dela z nami? — Tako, ljubi »Mir«, pojdi po svetu in povej, kako se nam godi tukaj v slovenskih Ukvah pod germansko oblastjo; pa upanje v boljšo prihodnost nas tolaži!

Kupujte in zahtevajte vžigalice: „V prid obmejnim Slovincem“!

STRAŠEN POTRES OB MARMARSKEM MORJU.

Ruski konzul v Kaleziju poroča, da je porušil potres poslopje ruskega konzulata. Vsled potresa je deloma porušenih enajst vasi. Trgovine v Štambulu so zaprte. Ubitih je 80, ranjenih pa 200 oseb. Veliko hiš in mošej je poškodovanih.

»Lokalanzeiger« poroča o potresu v Dardanelih in ob Marmara morju, da je napravil velikansko škodo. Kapitan oklopnice »Barbarossa« poroča, da je videl s svojimi popotniki strašen prizor. Zdelo se je, da gori s plamenom dardanelsko obrežje. V Myriofolu je klicalo 200 prebivalcev parnik »Marta« na pomoč, a parnik ni mogel v pristanišče, ker je ob obrežju voda vrela kakor v kakem kurjenem kotlu. Kapitan parnika »Pelops« poroča, da so v Gallipoliju uničene vsled potresa vse hiše in da je prebivalstvo strašno razburjeno. Poškodovano je poslopje angleškega konzulata, grška cerkev se je podrla. V mekem mestu ob dardanelskem obrežju so pričeli izvirati vreli studenci, ki so pa kmalu izginili. Več hiš se je v tem mestu podrla. Od daleč smo videli, da gore mesta Kora, Krassia, Myriofilo in Herklisa, a približati se jim nismo mogli, ker je morje blizu obrežja vrelo.

Po drugih poročilih sklepajo, da je bilo središče potresa v Marmarskem morju. Pri Ganosu je porušenih 15 vasi. Brzojavna postaja Corlu je s 300 hišami zgorela. Neki vojak, ki je došel v Carigrad, je poročal, da ob Dardanelih ni ostala niti ena hiša cela. Vojašnice so se podrle. Pet vojakov je ubitih, več ranjenih. Iz strahu je poskakalo veliko ljudi v morje. Tudi v Carigradu je napravil potres velikansko škodo. Poročilo, da se je podrla tudi hiša avstro-ogrškega konzula, ni resnično, pač sta se pa podrli sosednji hiši. Mesto Gallipoli je v razvalinah. Prebivalstvo tabori na prostem. Ganos in več drugih krajev je potres popolnoma uničil. V Odrinu so hiše popokale. O usodi Rodosta ni še posebnih poročil. V Carigrad došli begunci pripovedujejo strašne podrobnosti o potresni katastrofi v Myriophitu, Ganosu, Chori in Peristasiju. V Myriophitu je gorelo. V Melvenu so izvirali vreli studenci. Kapitan ladje »Volgundu« je ponoči videl goreti Choro, Myriaphito, Heraklisto, Ylijo in Krasto. Trdi se, da je porušil potres tudi Rodosto in Solivri.

Po zasebnih poročilih je vsled potresa ubitih 1000 ljudi, ranjenih pa okrog 3000. Okrog 5000 ljudi je brez strehe. Iz Carigrada poročajo celo, da je 28 od Grkov obljudenih mest in vasi popolnoma uničenih.

Politične vesti.

Tržaški Slovenci za slovensko šolstvo v Trstu.

Politično društvo »Eдинost« v Trstu je sklicalo v nedeljo, 11. t. m., zelo dobro obiskan shod, na katerem so razni govorniki govorili zelo ostro proti vladi, ki na Primorskem za peščico priseljenih Nemcev in za Lahe ustanavlja nemške in laške ljudske, srednje in strokovne šole, Lahom namerava dati celo visoko šolo, Slovincem pa ne dovoli niti ljudske šole. Soglasno je bila sprejeta resolucija poslanca dr. Rybača, v kateri se zahteva poddržavljenje slovenske zasebne šole Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu in protestira, da se to akcijo spravlja dosledno v odvisnost od šolskih želj Nemcev; v resoluciji so zavzeli odločno stališče zoper laško vseučilišče, dokler ne dobijo tržaški in okoličanski Slovenci vseh potrebnih ljudskih, strokovnih in srednjih šol, in da na vsak način zahtevajo, da se v hipu, ko se otvori v Trstu laška juridična fakulteta, ustanovi istočasno v istem mestu tudi slovenska.

Razprava proti Jukiću in so-obtožencem.

Osmi dan razprave so bili zaslišani policijski uradniki. Konceptni pristav na policiji Nikolaj Kopsa izpove, da je dal Jukića, ko so ga dovedli v zapor, ukleniti v verige na rokah in nogah, ker je bil skrajno nasilen. Ko se je Jukić vsled tega pritožil, mu je dal noge odvezati, vezi na rokah pa zrahljati. Prve dni je bil razburjen, pozneje pa se je pomiril. Na vprašanje zagovornika dr. Prebega, zakaj pričča ni tedaj, ko so v vrbi

našli bombo, postavil straže, predsednik odgovori, da je to vprašanje bilo odklonjeno. Kopsa: To mi ni znano. Predsednik (razburjeno): Četudi vam je znano, nikar ne odgovarjajte. Dr. Prebeg: Popolnoma razumljivo, da državni pravdnik noče obtožbe policije. Obtoženec Šarinić: Jukić je jedel z zvezanimi rokami kakor žival. Kopsa: Ali ste ga videli? Obtoženec Neidhardt: Jaz sem ga videl. Druge policijske priče izpovejo slično, da je bil Jukić uklenjen v verige, da je izprva razgrajal, da se je pozneje pomiril in prepeval v zaporu rodoljubne pesmi. Utisa, da bi Jukić ne bil pri pameti, niso dobili. Stražnika Novaka je Jukić vprašal, če je Hervoić umrl, ko je stražnik odgovoril, da ne, je rekel Jukić, da mu je žal za Hervoića in stražnika, ki ju je ustrelil.

Temničar Stiplošek izpove, da je bil Jukić miren, ko je prišel v zapor. Ko je dobil obtožnico, je postal pobit, odkar se je začela razprava, pa razburjen. Zagovornik: Obleči ste mu hoteli blazniški jopič? Priča: Seveda, ker je ponorel, skoro zblaznel.

Orožniki kot pričča so izpovedali o Jukićevem duševnem stanju drugače, nego policija. Orožnik Sertić, ki je stražil Jukića v zaporih sodnega stola, pripoveduje, da je bil Jukić silno nervozen in se je večkrat čudno vedel in čudno govoril. Jukić mu je pripovedoval, da je po Zagrebu kupoval neumnost.

Priča orožnik Jurešić izpove, da napravljala Jukić na človeka utis norca in ima strašen zverinski pogled. Vedno govori o stenjevaški republiki, o zgodovini Karola IV. in o revolucijah in vmes se vedno noro nasmiha.

Priča orožnik Juraj Mulc izpove, da Jukić v spanju vedno fantazira. Jukić mu je nekoč rekel, da ko bi bil on sodnik, bi oba obsodil na smrt: sebe in Cuvaja. Tudi drugi orožniki kot pričča izpovejo enako, da Jukić dela utis, kakor da ne bi bil pri pameti.

Jukićeva gospodinja ga opisuje kot dobrega in mirnega človeka, a včasih se je silno razburil. Ponoči je večkrat strašno vpil. Govoril je vedno o politiki in o stenjevaški republiki.

Več predlogov dr. Prebega sodni dvor zavrže. Deveti dan razprave sta bila zaslišana psihiatra, da kot veččaka izjavita, kaj sta opazila o Jukićevem duševnem stanju.

Dr. Prebeg zahteva, da se sprejme v zapisnik, da je psihiater dr. Žirovčić deželni uradnik. Predsednik tega nikakor ne dovoli. Dr. Prebeg: To je protipostavno, ker imam pravico, da odklonim psihiatre. Ako so psihiatri deželni uradniki, imam razlog, da jih odklonim. Ker mu predsednik prepo-ve, o tem govoriti, prijavi dr. Prebeg pritožbo ničnosti.

Dr. Žirovčić izjavi, da je Jukić iz umobolne rodbine. Sestra njegova je v blaznici, oče njegov je ekscentričen in tudi mati njegova je skrajno bolna na živcih. Iz tega pa še ne sledi, da je tudi Jukić umobolen. Vojaški zdravniki so o njem izrekli, da trpi na razdražljivi slabosti živčnega sistema, zato je bil odpuščen od vojakov. Neumnosti o stenjevaški republiki in drugo, kar je sličnega govoril Jukić, ni dokaz blaznosti, marveč pesnikova šala. Jukić trpi na razdražljivi slabosti živčnega sistema, na nevrasteni-ji, vendar pa ni blazen. Izključeno pa ni, da ne bi še postal. Tolike duševne zmedenosti ne kaže, da bi za svoje dejanje ne bil odgovoren.

Dr. Prebeg stavi nanj na to več vprašanj, na katera izvečine odgovarja psihiater z: ne! Ker je spravljal s tem psihiatra v zadregu, ker psihiater ni dovolj vestno izvršil svoje naloge in marsikaj opustil, česar bi ne bil smel, je pomagal izvedencu iz zadrege predsednik, ki je začel vsa kočljiva vprašanja odklanjati. Najslabši vtis pa je napravilo v dvorani, ko se je opazilo, da državnik dr. Marković izvedencu odgovore suflira (tiho narekuje). Tudi drugi zagovorniki so stavili na izvedenca več vprašanj.

Drugi psihiater deželni uradnik Lang opisuje Jukića kot silno nevrasteničnega človeka. Napad na ministrskega predsednika v ogrski zbornici je Jukića utrdil v sklepu, da izvrši napad na kraljevega komisarja, pri tem pa se je zavedal, kaj da počenja. Jukić ni blazen, pač pa razdražljiv vsled slabosti živčnega sistema. Dr. Prebeg stavi tudi na dr. Langa vprašanja kakor na dr. Žirovčića.

Deseti dan razprave je čital državni pravdnik svoj govor. Pravi, da je mladina snovala zaroto proti deželnemu glavarju, opisuje te priprave, kakor so opisane v obtožnici, poudarja, da je Jukić priznal svoje dejanje. O Bublīcu pravi, da je eden izmed glavnih krivcev, ki je Jukića na napad nagovarjal, ga izpodbujal in mu očital, zakaj ga še ni izvršil. Bublīc nenadoma plane s klopi in zakliče državnemu pravdniku: »Ne govorite tako!« Predsedniku izjavi, da je bolan na srcu in takih laži ne more mirno poslušati. Predsednik mu dovoli, da se odstrani iz dvorane. Državni pravdnik se nato nadrobno peča z osebno krivdo vsakega posameznega obtoženca in predlaga: Jukić se obsodi na smrt na vešalih, za Cvi-jića, Cesarca, Bublīca, Neidhardta, Hrovatina in Horvata se uporabi § 137. k. z. in se obsodijo v 10- do 20letno ječo, za ostalo petorico veljaj § 213 k. z. in se obsodijo v eno do petletno ječo.

Predsednik nato razpravo odgodi na prihodnje jutro

Enajsti dan razprave so govorili zagovorniki, prvi dr. Prebeg, ki je dejal, da se mu zdi obtožnica kakor dela Karola Maya, ki so izmišljena in lažnjiva. Obtožnica trdi, da so ti mladi fantje snovali organizacijo, da bi z njeno pomočjo ustanovili republiko, in sicer da bi to dosegli z napadi. Niti z eno besedo ta trditev ni dokazana, marveč je le plod domišljije.

Jukić za svoje dejanje ni odgovoren, ker ni pri pameti. Vse to, kar je počenjal Jukić, more delati le norec. Izvedenci pa niso preiskali njegovega telesa, niti izvedli najvažnejših poizkusov. Govornik se čudi dr. Langu, ki je rekel, da si je o Jukiću že prvi dan ustvaril sodbo. To je mogoče pri tifusu, difteriji in drugih takih boleznih, ne pa pri duševnih boleznih, ki jih je treba dolgo opazovati. Upa, da se sodišče vsled tega ne bo vezalo na izjave izvedencev. Jukić spada v bolnišnico, ne pa v ječo. Predlaga, da oprostite Jukića in druge njegove branjence.

Ponedeljek, 12. t. m., so Zagrebčani nervozno čakali na rzsodbo ter napolnili vse prostore okrog sodišča. Vsa policija in orožništvo, kar ga je v Zagrebu, je bilo zbrano na Zrinjevcu in pred sodiščem, da preprečijo vsakršne izgred. Ljudi so potiskali v postranske ulice. V sodno dvorano niso pustili niti vseh, ki so imeli vstopnice. Celo zagovornika dr. Prebega niso hoteli pustiti v dvorano, pa si je napravil pot s silo. Pred poslopjem je policija aretirala deset gospodičen, ker so imele v rokah šopke in je policija sumila, da so namenjeni obtožencem.

Ob 11. uri so pripeljali v dvorano Jukića, ki je imel v gumbnici rdeč nagelj. Sodni senat je vstopil v dvorano oblečen v črno obleko s črnimi kravatami, v znamenje, da bo izrečena smrtna obsodba. Predsednik Wendler je nato prečital obsodbo, s katero se obtožence proglašajo za krive in se jih obsoja.

1. Prvoobtoženca pravnika **Luko Jukića na smrt na vešalih.**

2. **Gjura Cvijića, Avgusta Cesarca, Dragotina Bublīca, Frana Neidhardta in Kamila Horvatina v petletno težko ječo.**

3. **Romana Horvata v šestletno težko ječo in**

4. **Josipa Šarinića v šestmesečno težko ječo.**

Obtoženci **Vladimir Badalić, Dušan Narančić, Vatroslav Dolenc in Stjepan Galogaža so oproščeni.**

Jukić je poslušal smrtno obsodbo brez vsakega znaka razburjenosti. Mirno je zrl predsedniku v obraz in sledil njegovim izvajanjem. Ko je predsednik v razlogih omenjal, da so dali obtoženci povod za napad, je Jukić zaklical: »Ne, marveč Cuvaj je dal povod.« Predsednik: »Napadalcu Jukiću so pomagali tudi obtoženci.« Jukić: »Nihče mi ni pomagal, vse sem izvršil sam.« Predsednik: »Obtoženci so spremljali Jukića na Tellovo.« Jukić: »Spremljali so me drugi ljudje, pa ne ti otroci!« Predsednik: »Cesarec je pričakoval, da izvede Jukić napad.« Jukić: »Ves Zagreb je to pričakoval, ne samo ti!« — Ko je predsednik omenil, da so obtoženci nagovarjali Jukića, je Jukić zaklical: »Me ne ni nihče nagovarjal, pardon!« — Ko je predsednik omenjal, da je obstajala na Hrvatskem revolucionarna organizacija, je

Milo je zaupen predmet!

Kako to, da obvladajo Schichtova mila celo monarhijo?
Ker so nedosežna v kakovosti, štedljivosti in čistosti.

Jukić zaklical: »Nobenih revolucionarnih organizacij ni bilo, toda takšne organizacije bodo nastale, ako bodo razmere takšne, kakršne so zdaj.«

Ko je predsednik nazadnje vprašal Jukića, če je sodbo razumel in če jo sprejme, je Jukić zaklical: »Apeliram na hrvaški narod! Živela Hrvaška, smrt tiranom!«

Ostali obtoženci in občinstvo so začeli tedaj klicati: »Živio Jukić!« in peti himno: »Liepa naša domovina.« Zagovorniki so vložili ničnostno pritožbo.

Iz Zagreba izgnani. Štiri v Jukićevi pravdi oproščene obtožence so izpustili iz zaporov. Za nekaj ur jim je pa policija dostavila odlok, da so za dobo pet let izgnani iz Zagreba. One gospodične, ki jih je policija aretirala, ker so nosile v rokah šopke, so bile pomoči začasno izpuščene na svobodo, potem ko so jih obsodili na osem do deset dni zapora. V zaporu niso dobile nič jesti.

Cerkvene vesti.

Prenzentiran je na župnijo Nemški Plajberg č. g. Albert Blasi, provizor istotam.

Prestavljena sta: čč. gg. kaplana Oton Denk s Sovodja (Gmünd) v Berg in J. Braun z Radlach v Sovodje.

Za dekana je imenovan za dekanijo Greifenburg dosedanji upravitelj kn. šk. duh. svetovalec Florijan Satz, župnik v Bergu.

Promocija. Č. g. Kazimir Rygielski iz reda oo. olivitanec je bil v Rimu promoviran doktorjem sv. pisma.

Nevarno je zbolel č. g. Peter Kugler, dekan v Volšpergu; previden je s sv. zakramenti za umirajoče.

Društveno gibanje.

Podružnica »Slovenske Straže« za občino Brdo pri Šmohoru bode imela Slomškovo slavnost v nedeljo, dne 18. avgusta 1912, ob pol 3. uri popoldne pri Klemenjaku na Brdi. Govorili bodo: En mladenič, en tuji gospod in domači Blic. Kdor ljubi svoj narod bolj kot lumparijo, bo prišel na slavnost, tisti pa, ki znajo samega sebe v nos ugrizniti, bodo izostali. Pritji smejo tudi ženske. Vabi vas pa — Grafenauer.

Prevalje. Slovensko katoliško delavsko društvo ima svoje mesečno zborovanje v nedeljo, dne 18. avgusta, po blagoslovu pri Steklu. Na sporedu je govor, pobiranje članarine in slučajnosti. Da se vsi člani zborovanja gotovo udeležijo, se tudi pričakuje. — Odbor.

»Miklova Zala« v Globasnici. V nedeljo, 18. avgusta, priredi Slov. katol. izobraž. društvo v Globasnici veliko narodno igro »Miklova Zala«. V tej krasni igri vrstijo se jako slikovito prizori, posneti iz našega domačega življenja naših prednikov ter se menjavajo pretresljivi prizori groznega početja krutih Turkov. Težko je pri nas predstaviti igro, ki se uprizarja le na velikih odrih. V igri nastopi 35 oseb ter stavi poleg drugih zahtev spretnih predstaviteljev posameznih vlog. V tem nam priskoči na pomoč slavno Slov. kršč.-soc. delavsko društvo iz Celovca s tem, da nastopijo igralci tega društva v glavnih vlogah »Miklove Zale« na našem odru in da nam posodi potrebno garderobo ter nam na ta način omogoči uprizoriti igro, kakršne na našem odru še ni bilo. Slovenci in Slovenke iz domačine in okolice! Ta dan obhajamo tudi rojstni dan našega presvetlega cesarja. Pridite v obilnem številu, da pokažemo, da Slovenci visoko spoštujemo in cenimo zaslužnega vladarja in da se od krasne igre na-

vzamemo nove globoke ljubezni do naše rodne grude in do mogočne Avstrije, za katero so naši predniki prelivali lastno kri in za katere čast in procvit plamti vsakemu poštenemu Slovencu srce. V slučaju obilne udeležbe se igra prihodnjic ponovi. — Odbor slov. katol. izobraževalnega društva v Globasnici.

Slovenske občine in slovenska društva!
Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Gospodarske stvari.

Mlekarska zveza se je preselila te dni iz svojih prostorov v javno skladišče Krišper & Tomažič, Dunajska cesta 33 (I. nadstropje), kjer ima velika skladišča za sir, hladilne naprave, velike zaloge mlekarskih vrčev ter strojev in vsakovrstne potrebščine za mlekarstvo. Zveza se je močno razširila, tako da so ji bili dosedanji prostori premajhni. Opozarjamo vse mlekarske zadruge, da dobojo vse mlekarske potrebščine, od največjega stroja do najmanjšega žrebljička, ki se rabi v mlekarstvu, pri Zvezi dosti ceneje, kakor naravnost iz tovarne, ker nakupuje Zveza na debelo od prvih tovarn. Nadalje bode imela Zveza vse potrebščine, ki se rabijo pri čebelarstvu, v največji izbiri. Opozarjamo pri tem tudi vse trgovce, različna konsumna in gospodarska društva, da ima Zveza v zalogi vsake vrste finega sira, surovega masla, sveža jajca ter med. Mlekarska zveza je postala danes veliko podjetje, ki ima tudi v Trstu in Gradzu svoje podružnice.

Pozor pred malovrednimi umetnimi gnojili! Zadnja leta se je na različne načine pokazalo, da trgovina z manjvrednimi umetnimi gnojili precej dobro uspeva. Med drugim je bila na prodaj tudi manjvredna žindra kot prava, dobra Thomasova moka. Take vrste moke je bilo opaziti tudi v Avstriji, da poljedelcem nujno svetujemo, da pri nakupu vedno pazijo, da dobijo dobro, pristno Thomasovo moko. Popolnoma varno je kupiti Thomasovo moko »zvezdna znamka«, ker je ta znamka postavno vpisana in se blago prodaja le po zjamčeni vsebini fosforjeve kisline.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Steckenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Bergmann & Co. v Dečinu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Hranilnica in posojilnica za Djekše

registrovana zadruga z neomenjeno zavezo
ima svoj

redni občni zbor

v nedeljo dne 25. avgusta 1912, dopoldne po božji službi, v svojih uradnih prostorih pri Kramarju na Djekšab.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o delovanju posojilnice in potrjenje zaključka za l. 1911.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

Loterijske številke.

Brno, 7. avgusta: 43 19 8 21 46
Linc, 10. avgusta: 73 28 31 4 71
Trst, 10. avgusta: 88 46 9 27 41

Tržne cene v Celovcu

8. velikega srpana 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	20	45	22	8	12	26
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	20	75	22	73	7	39
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir) (nova)	6	—	7	50	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	5	—	6	20	—	—
„ kislo	4	—	5	—	—	—
Slama	2	60	3	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje)	2	80	3	20	—	—
Sur.maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	20	—	—
„ sur. 1 „	2	—	2	10	—	—
Svinjska mast	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	2	60	3	—	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	20	2	70	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do	
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	88	—	—	2	2	
„ za vožnjo	400	—	—	—	6	12	
Junci	360	—	—	—	1	1	
Krave	240	600	70	76	44	20	
Telice	220	—	—	—	2	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	14	44	—	—	246	132	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Zahvala.

Za vse ljubeznive izraze blagega sočutja, ki so nam došli tekom dolge boleznin in ob smrti našega nepozabnega očeta, gospoda

Antona Ažmana

veleposestnika, lesnega trgovca itd.

se najpristréneje zahvaljujemo. Osobito in posebej pa se še zahvaljujemo gospe Krautovi mlajši, ki je bila umrlemu očetu do zadnjega tolažilka ter jim dejansko lajšala muke boleznin.

Posebno pa se še zahvaljujemo prav iskreno vsem, ki so pokojnika spremili na njegovo zadnjo pot, čast. g. dekanu Francu Mariniču in preč. sosednjim gg. duhovnikom, nadalje č. g. Gregorju Rožmanu za ganljivi nagrobni govor, kakor tudi pevskemu društvu za krasno petje.

Vsem, vsem kličemo iz dna hvaležnih src: „Bog nebeški Vam bodi plačnik!“

Šmihel nad Pliberkom, 7. avgusta 1912.

Globoko žalujoča rodbina Ažmanova.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

Od 1878! Povsod izkušeni sloveči in priljubljeni
domači zdravili. Pri večjih naročilih
znatno znižane cene.

Lekarnarja **A. Thierry-ja BALZAM.**

Edino pristen z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Allein echter Balsam
aus der Schatzkammer der Apotheke
A. Thierry in Pregrada
bei Rablitz-Sauerbrunn.

zanesljivo in sigurno učinkujoče proti vsem
še tako starim ranam, tvorom, ranitvam,
vnetjem, uljesom, odstrani vse tuje reči iz
telesa in prihrani marsikatero bolešno ope-
racijo. Zdravilno sredstvo proti še tako
starim ranam itd. 2 lončka staneta K 3.60.

Razpošilja: Lekarna »Pri an-
gelu varihu« Adolf THIERRY
v Pregradi pri Rogatecu.

Dobiva se po vseh večjih lekarnah. Na debelo v medicinaldrogerijah.

Postavno zavarovano.
Vsaka ponaredba, posnemanje in raz-
prodaja drugih balzamov z znamko,
ki lahko moti, se bo sodnijskim po-
tom zasledovalo in kaznovalo. — Ne-
dosegljivo zdravilno sredstvo proti
vsem boleznim dihal, pri kašlju,
zasliženju, hripavosti, olajša katar,
prsrne in pljučne bolezni, posebno
dobro sredstvo pri influenci, želo-
dnim boleznim, vnetju jeter in sle-
zene, netočnosti, slabi prebavi, za-
peki, proti zobobolu in ustnim bo-
leznim, trganju v udih, opekljinami,
prišču itd. 12 malih ali 6 dvojnih ste-
klenic ali 1 velika specialna stekle-
nica stane K 5.60.

Lekarnarja **A. Thierry-ja**
edino pristno
centifolijsko mazilo

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom

registr. zadr. z neomej. poroštvom

s tem naznanja, da razen običajnega uradovanja ob čet-
rtkih od 1. avgusta t. l. naprej sprejema hranilne
vloge tudi vsako nedeljo po prvi sv. maši.

Odbor.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati
za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite »Slov. Straži« v Ljubljani po knji-
žico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju,
ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

Darilo za čitatelje tega časnika. Darujemo 3000 parov čevljev!

Da uvedemo svoje izborne zelo elegantne chev-
ro-čevlje iz najboljšega trpežnega usnja, moderne
fasone, darujemo 3000 parov čevljev, kakor na
podobi. Le za delo je treba plačati K 15.— za 3 pare.
Pošljamo čisto po volji čevlje
na jermene za gospode ali
gospe z vsako poljubno šte-
vilko ali po vsaki centime-
trski meri. Dobite torej za
samo K 15.— 3 pare izbornih
čevljev, ki stanejo sicer K 42.—
in s katerimi boste gotovo zelo
zadovoljni.*

Pošiljatve po povzetju ali
predplačilu. Zamena dovo-
ljena, torej noben riziko. Vsa naročila na naslov

R. BERGER-ja eksport čevljev, Dunaj 27, poštni predal 112.

* Šele od Vašega priporočila računamo na dobiček.

Vsak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,
imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.
Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Trgovina

v „Narodnem Domu“

v Spodnjem Dravogradu

lepi prostori, na ugodnem kraju — se da takoj
v najem.

Vprašanja na posojilnico v Spodnjem Dravo-
gradu.

Posestvo se da v najem

do 15. septembra 1912, na katerem se lahko redi 8 krav,
2 konja itd. Posestvo ima jako lepa zemljišča ter celo-
letne pašnike. Hiša je oddaljena od Borovelj 15 minut,
kjer se v živahnem, industrijskem kraju vsi pridelki
lahko razpečajo. Jako ugodni plačilni pogoji, ker se na-
jemščina namesto v denarju lahko plača z mlekom. Oglja-
sila pismeno do 15. septembra 1912 na št. 411 poš-
noležeče Borovlje, Koroško.

Veliko posestvo

naprodaj z dvonadstropno hišo v dobrem
stanu, z lepimi obokanimi hlevi, novo-
zidanim skednjem in uto za drva ter s
hišnim mlinom. — Skupnega zemljišča je
67 oralov, vse lepo arondirano. — Več pove
posestnica Ana Sabotnik v Šmarjeti nad
Ribnico, pošta Hodiše, Koroško.

Na obroke!

Kdor želi uro in verižico poceni kupiti,
naj zapiše natančen naslov. Vsled ogrom-
nih sklepov razpošiljam po celi Avstro-
Ogrski takoj za K 14.— čisto srebrno re-
montoir uro prve vrste, s tremi srebrnimi
pokrovi, fino gravirano, in 14 karatno
zlato verižico z najmodernejšim oklep-
nim okovom, c. kr. puncirano, 60 gramov težko,
za K 140.— pod najugodnejšimi pogoji za
4 K mesečno. — Takojšnja pošiljatev po
povzetju prvega zneska za K 14.—.
R. LECHNER, veletrgovina zlatnine, Lun-
denburg št. 288.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnj. železnici.

Toplice z indiferentnimi snovmi z 38° C, zdrav-
ljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri
protinu in skrnini, ischias, nevralgiji, kožnih in žen-
skih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli
in močvirnate kopeli. Zložno urejene sobe za tujece,
igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro
pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. —
Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in
pojasnila brezplačno pri upravi kopalnišča.

Edino slovensko narodno podjetje

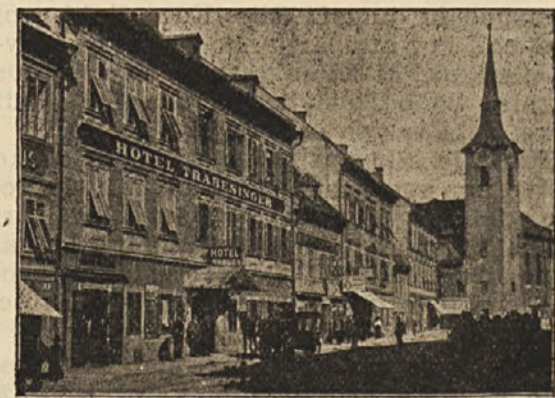
Hotel Trabesinger

— v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5. —

Podpisani voditeljci hotela Trabe-
singer se vljudno priporočata vsem
velecejenim slovenskim in slovanskim
gostom, ki prenočujejo ali za več časa
ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe
lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta. V hotelu Trabe-
singer dobite vsak dan, posebno pa v
sredah, prijetno slovensko družbo. —
V poletnem času pričakuje na kolo-
dvoru gostov domači omnibus. Sloven-
ski romarji in romarice, ustavljajte se
samo v edini slovenski gostilni »Hotel
Trabesinger« v Celovcu, kjer boste
vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Lojzika in Pepca Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge
obrestujemo po 4 1/2 % od dne vloge
do dne vzičja.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurznim izgubl.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.
Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za
komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji
na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.